

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2148

Vragen van de leden **Hammelburg** en **Boucke** (beiden D66) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht dat de roestende olietanker FSO Safer voor de kust van Jemen kan leiden tot één van de grootste olierampen in de geschiedenis* (ingezonden 8 februari 2022).

Antwoord van Minister **Schreinemacher** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 21 maart 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het rapport van Greenpeace over de risico's van de slecht onderhouden olietanker voor de kust van Jemen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe oordeelt u over de verschillende ecologische, humanitaire, economische en gezondheidsrisico's die uiteen worden gezet in het rapport?

Antwoord 2

Nederland is zich bewust van de urgentie van dit probleem alsook de verstrekkende ecologische, humanitaire en economische gevolgen voor Jemen en de Rode Zee-regio in het geval van een olieramp veroorzaakt door de olieopslagtanker Safer. Om die reden werkt Nederland nauw samen met de VN en andere landen en organisaties om deze potentiële olieramp te voorkomen. Nederland heeft een aanjagende rol en ondersteunt de VN waar mogelijk. Ook vraagt Nederland in internationale fora en via diplomatieke wegen aandacht voor dit probleem.

¹ Greenpeace, december 2021, «FSO Safer: A shipwreck in slowmotion», https://www.greenpeace.org/static/planet4-international-stateless/2022/01/66f4f87c-fsosafer_briefing_v12-singlepages.pdf

Vraag 3

Bent u bekend met het feit dat er reeds zeewater in de machinekamer van de roestende olietanker is aangetroffen en experts beamen dat onderhoud niet langer mogelijk is omdat de staat van het schip te zwak is?²

Antwoord 3

Ja, de berichten dat er reeds zeewater in de machinekamer is aangetroffen zijn mij bekend. De Safer heeft sinds 2015 geen substantieel onderhoud of inspectie gehad. Hoewel er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de exacte staat van de Safer, is deze zeer waarschijnlijk slecht.

Vraag 4

Klopt het dat Nederland reeds middelen beschikbaar heeft gesteld voor het voorkomen van een olieramp?³ Wat is er van die middelen terechtgekomen?

Antwoord 4

Nederland heeft eind 2020 een bedrag van USD 1,686 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van een eerder door de VN geleid project met als doel een inspectie- en lichte onderhoudsmis­sie. Door een gebrek aan de noodzakelijke medewerking van de Houthi's die controle hebben over het gebied waarin de tanker ligt, is dit project stopgezet. De overeenkomst met de VN eindigde 30 september 2021. Van de Nederlandse bijdrage is 161.000 USD uitgegeven, de financiële afhandeling zal in juni 2022 plaatsvinden en de resterende middelen zullen worden geretourneerd.

Vraag 5

Hoe staat het met de onderhandelingen tussen de Verenigde Naties en de Houthi rebellen over de olietanker? Hebben de VN nog steeds toegang tot het schip en zou een internationale coalitie een operatie kunnen starten?⁴

Antwoord 5

De VN coördineert de internationale aanpak van de kwestie en voert in dat kader gesprekken met de betrokken partijen, inclusief de Houthi's. Tevens is onlangs door de VN een MoU gesloten met de Houthi's. De noodzaak van het voorkomen van deze potentiële olieramp wordt breed gedeeld. Er wordt momenteel door de VN gewerkt aan een nieuw projectplan waar nog definitieve overeenstemming over moet worden bereikt en waarvoor brede internationale steun moet worden gevonden.

Vraag 6

Zijn er Nederlandse bedrijven die over het materieel, de expertise en de techniek beschikken om dit probleem op te lossen? Welke bedrijven zijn dit?

Antwoord 6

Ja. De VN is verantwoordelijk voor het contracteren van bedrijven die het project kunnen uitvoeren. Nederland speelt hierbij een actieve aanjagende en ondersteunende rol en beziet hoe onze kennis of expertise kan bijdragen aan het voorkomen van deze potentiële olieramp.

Vraag 7

Gaat het hier dan bijvoorbeeld om een drijfconstructie die om de tanker heen geplaatst kan worden om de verspreiding van de olie te voorkomen? Zo ja, is deze techniek eerder met succes gebruikt? Zo nee, kunt u aangeven wat voor expertise en techniek wordt geleverd?

² AP News, 26 juni 2020, «Seawater seeping into decaying oil tanker off Yemen coast», <https://apnews.com/article/united-nations-yemen-ap-top-news-international-news-environment-e8d9e1a1d674a2d6784a2c53dfe628e2>

³ NOS, 27 april 2021, «Tikkende tijdbom» voor haven Jemen: 200 miljoen liter olie kan Rode Zee in stromen», <https://nos.nl/artikel/2378399-tikkende-tijdbom-voor-haven-jemen-200-miljoen-liter-olie-kan-rode-zee-in-stromen>

⁴ NOS, 12 juli 2020, «VN krijgt toegang tot mogelijk zinkende olietanker voor kust Jemen», <https://nos.nl/artikel/2340488-vn-krijgt-toegang-tot-mogelijk-zinkende-olietanker-voor-kust-jemen>

Antwoord 7

De aanpak die de VN voor ogen heeft voorziet in het wegnemen van de acute dreiging van een olieramp door het overpompen van de olie naar een vervangende tanker. Daarnaast heeft de VN ook een coördinerende rol bij voorbereiding van een *contingency plan*. Dit plan heeft als doel de impact van een olieramp te beperken als deze zich onverhoopt toch voltrekt.

Vraag 8

Is bekend van wie de olie is, en welk oliebedrijf dit heeft geleverd? Waar ligt de juridische verplichting in het geval van lekkage?

Antwoord 8

De olie in de Safer is juridisch gezien voor het overgrote deel eigendom van de Jemenitische overheid en voor het overige deel van verschillende private partijen. De FSO Safer ligt (onverzekerd) in wateren gecontroleerd door de Houthi's, hetgeen de situatie uitermate complex maakt. Gelet op de desastreuze gevolgen van een olieramp moet al het mogelijk gedaan worden dit scenario te voorkomen.

Vraag 9

Bent u bereid een verdere financiële of technische bijdrage te leveren om de risico's omtrent deze olietanker te mitigeren?

Antwoord 9

Dit zal afhankelijk zijn van het definitieve projectplan en de benodigde steun van andere partijen, maar Nederland staat hier welwillend tegenover.

Vraag 10

Kunt u deze vragen afzonderlijk en gezien de aard van het probleem zo snel mogelijk beantwoorden?

Antwoord 10

Ja.